

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU IZMJENE ČLANKA 124. RIMSKOG
STATUTA MEĐUNARODNOGA KAZNENOG SUDA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, prosinac 2017.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU IZMJENE ČLANKA 124. RIMSKOG STATUTA MEĐUNARODNOGA KAZNENOG SUDA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Izmjene članka 124. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Međunarodni kazneni sud sa sjedištem u Den Haagu, Kraljevina Nizozemska, utemeljen je odredbama Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda (u daljnjem tekstu: „Rimski statut“), koji je usvojen na Diplomatskoj konferenciji Ujedinjenih naroda o osnivanju Međunarodnoga kaznenog suda, 17. srpnja 1998. godine. Republika Hrvatska, koja je aktivno sudjelovala u radu Diplomatske konferencije, potpisala je Rimski statut već 12. listopada 1998. godine.

Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, Hrvatski sabor donio je 28. ožujka 2001. godine (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 5/01), čime se Republika Hrvatska svrstala u krug izvornih stranaka Rimskog statuta za koje je on stupio na snagu 1. srpnja 2002. godine. Na dan 24. rujna 2017. godine, 124 države stranke su Rimskog statuta.

Republika Hrvatska stranka je Sporazuma o povlasticama i imunitetima Međunarodnoga kaznenog suda (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 10/04), u skladu s kojim države stranke navedenog Sporazuma Međunarodnomu kaznenom sudu priznaju međunarodnu pravnu osobnost i pravnu osobnost koja mu je nužna za obavljanje njegovih dužnosti i ispunjenje njegove svrhe te prihvaćaju da isti na državnom području svake države stranke uživa sve povlastice i imunitete potrebne za ostvarivanje njegovih ciljeva utvrđenih Rimskim statutom.

Međunarodni kazneni sud utemeljen je kao stalna ustanova, ovlaštena sukladno članku 5. Rimskog statuta, izvršavati svoju sudbenost nad osobama za najteža kaznena djela značajna za cijelu međunarodnu zajednicu – zločin genocida, zločine protiv čovječnosti, ratne zločine i zločin agresije.

Zakonom o potvrđivanju Izmjene i dopune članka 8. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda i Izmjena i dopuna Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda vezanih uz zločin agresije, Hrvatski sabor potvrdio je Izmjenu i dopunu članka 8. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, kako je sadržana u Rezoluciji br. 5 od 10. lipnja 2010. i Izmjene i dopune Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda vezane uz zločin agresije,

kako su sadržane u Rezoluciji br. 6 od 11. lipnja 2010., usvojene na Konferenciji za izmjene i dopune Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, održanoj u Kampali, Republici Ugandi (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 12/13). Na dan 24. rujna 2017. godine, 34 države položile su svoje isprave o ratifikaciji odnosno prihvatu navedenih izmjena i dopuna.

Izmjena i dopuna članka 8. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, usvojena u Kampali, Republika Uganda, 10. lipnja 2010. i Izmjene i dopune Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda vezane uz zločin agresije, usvojene u Kampali, Republika Uganda, 11. lipnja 2010. godine, stupile su na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 20. prosinca 2014. godine (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 13/13).

Dana 21. siječnja 2016. godine, Ministarstvo pravosuđa je putem Ministarstva vanjskih i europskih poslova zaprimilo obavijest glavnog tajnika Ujedinjenih naroda od 15. siječnja 2016. godine, u kojoj se navodi da su stranke Rimskog statuta, 26. studenog 2015. godine, na 11. plenarnom sastanku Skupštine država stranaka Rimskog statuta, održanom od 18. do 26. studenog 2015. god. u Haagu, Kraljevina Nizozemska, Rezolucijom o članku 124. ICC-ASP/14/Res.2, usvojenom konsenzusom, u skladu s člankom 121., stavkom 3. Rimskog statuta, usvojile Izmjenu članka 124. Rimskog Statuta.

U privitku navedene Rezolucije je Izmjena članka 124. Rimskog statuta koja glasi: „Briše se članak 124. Rimskog statuta.“

Članak 124. Rimskog statuta nosio je naziv „Prijelazna odredba“, te je propisivao mogućnost da kada neka država postane strankom Rimskog statuta, može izjaviti da tijekom razdoblja od sedam godina nakon stupanja za nju Statuta na snagu, ne prihvaća nadležnost Suda u pogledu kategorije kaznenih djela predviđenih člankom 8., ako su ih počinili njezini državljani ili su počinjena na njezinom teritoriju. Deklaracija podnesena temeljem ovoga članka mogla se u svako doba povući. Članak je nadalje propisivao da će se odredbe ovoga članka ponovno razmotriti na Konferenciji za izmjene i dopune, sazvanoj sukladno članku 123. stavku 1. Rimskog statuta. Članak 8. Rimskog statuta propisuje nadležnost Međunarodnoga kaznenog suda za ratne zločine, i značenje izraza „ratni zločini“.

U skladu sa zadnjom rečenicom članka 124. o tome da će odredbe ovoga članka biti ponovo razmotrene na Konferenciji za izmjene i dopune, na prvoj Konferenciji za izmjene i dopune, održanoj u Kampali, Republika Uganda, 2010. godine, odlučeno je da se članak 124. zadrži, te da će se ova odredba nadalje razmotri na sjednici Skupštine država stranaka Rimskog statuta. Kako je već navedeno na 11. plenarnom sastanku Skupštine država stranaka Rimskog statuta, Rezolucijom o izmjeni članka 124. ICC-ASP/14/Res.2, usvojena je Izmjena članka 124. Rimskog statuta.

Izmjena će stupiti na snagu u skladu s člankom 121., stavkom 4. Rimskog statuta za sve države stranke godinu dana nakon što isprave o ratifikaciji ili prihvatu sedam osmina tih država budu položene kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Europska unija nije stranka Rimskog statuta, ali su njegove stranke sve države članice Europske unije. Odnos između Europske unije i Međunarodnoga kaznenog suda uređen je Sporazumom između Međunarodnog kaznenog suda i Europske unije o suradnji i pomoći (Službeni list Europske unije L 115/50), sklopljen u Luxembourg, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, 10. travnja 2006. godine, stupio na snagu 1. svibnja 2006. godine.

Na dan 24. rujna 2017. godine, države članice koje su položile svoje isprave o ratifikaciji odnosno prihvatu Izmjene članka 124. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda su: Republika Austrija, Republika Finska, Kraljevina Nizozemska, Kraljevina Norveška, Portugalska Republika i Slovačka Republika.

Republika Hrvatska već je pristupila implementaciji Rimskog statuta u nacionalno zakonodavstvo. Zakonom o primjeni Statuta Međunarodnoga kaznenog suda i progonu kaznenih djela protiv međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava (Narodne novine, br. 175/03, 29/04, 55/11 i 125/11), između ostalog uređuje se suradnja Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom i izvršenje odluka Suda, kao i nadležnost hrvatskih sudova i drugih tijela za kazneni progon i vođenje kaznenog postupka za suđenje počiniteljima ratnih zločina. Također se uspostavila nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu za vođenje kaznenih postupaka za pojedina kaznena djela iz Glave IX protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 i 101/17). Kaznenim zakonom (Narodne novine, br. 125/11 i 144/12) člankom 89. uvedena je definicija zločina agresije po uzoru na definiciju donesenu na Revizijskoj konferenciji u Kampali, dok se u članku 96. Kaznenog zakona propisuje odgovornost zapovjednika.

b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom i posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Ovim Zakonom potvrđuje se Izmjena članka 124. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, kako bi ista, u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske postala dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Budući da se tekst odredbe članka 124. Rimskog statuta koji se ovim Izmjenama briše odnosio samo na države koje su tek trebale postati strankom Rimskog statuta, a koje su u skladu s člankom 124. Rimskog statuta imale mogućnost podnijeti deklaraciju pozivajući se na taj članak i izjaviti da tijekom razdoblja od 7 godina nakon stupanja za nju Rimskog statuta na snagu ne prihvaćaju nadležnost Suda u pogledu kategorije kaznenih djela predviđenih člankom 8. ako su ih počinili njezini državljani ili su počinjena na njezinom teritoriju, za Republiku Hrvatsku nema izravnih posljedica koje će za nju proisteći donošenjem ovog Zakona. Razlog navedenom je taj što je u odnosu na Republiku Hrvatsku Rimski statut na snazi već više od petnaest godina. Uz navedeno napominjemo da Republika Hrvatska nije koristila mogućnost koju je pružao ovaj članak i nije podnijela deklaraciju u skladu s člankom 124.

Stav je Republike Hrvatske da samo univerzalna primjena Rimskog statuta može spriječiti da počinitelji najtežih kaznenih djela zaštićenih međunarodnim pravom ne ostanu nekažnjeni, te se stoga Republika Hrvatska zalaže da sve države stranke Rimskog statuta osiguraju njegovu punu implementaciju u svoja nacionalna zakonodavstva te stvore odgovarajuće mehanizme kojima će se osigurati suradnja država stranaka i Suda.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 204. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16 i 69/17) u kojem se navodi da se, iznimno, zakon može donijeti po hitnom postupku kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi.

Naime, potvrđivanjem Izmjene članka 124. Rimskog statuta Republika Hrvatska pridružuje se državama koje su je već potvrdile. Ocjenjuje se da postoji interes da Republika Hrvatska što skorije okonča svoj unutarnji pravni postupak, kako bi se stvorile pretpostavke da Republika Hrvatska na međunarodnoj razini, polaganjem svoje isprave o ratifikaciji, iskaže svoj pristanak biti vezana njihovim odredbama, potvrđujući tako svoje zalaganje za integritet Suda i puno poštivanje temeljnih načela Rimskog statuta.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, odnosno njihovih izmjena, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već sklopljenom izmjenom međunarodnog ugovora, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka, ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta izmjene međunarodnog ugovora, predlaže se da se ovaj prijedlog Zakona raspravi i prihvati po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU IZMJENE ČLANKA 124. RIMSKOG STATUTA MEĐUNARODNOGA KAZNENOG SUDA

Članak 1.

Potvrđuje se Izmjena članka 124. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, kako je sadržana u Rezoluciji ICC-ASP/14/Res.2, usvojenoj na 11. plenarnom sastanku Skupštine država stranaka Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda, održanom 26. studenog 2015. godine u Den Haagu, Kraljevini Nizozemskoj, u izvorniku na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Izmjene iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

Izmjena članka 124. Rimskog statuta

Briše se članak 124. Rimskog statuta.

Amendment to article 124 of the Rome Statute

Article 124 of the Rome Statute is deleted.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona Izmjena iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku, te će se podaci o njenom stupanju na snagu objaviti sukladno članku 30. stavku 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Člankom 1. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Izmjenu članka 124., kako je sadržana u Rezoluciji ICC-ASP/14/Res.2 od 26. studenog 2015. godine, sukladno odredbama članka 140. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana ovom Izmjenom, na temelju čega će ovaj pristanak biti iskazan i na međunarodnoj razini.

Uz članak 2.

Članak 2. sadrži tekst Izmjene u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

Uz članak 3.

Člankom 3. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da je provedba Zakona u djelokrugu središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa.

Uz članak 4.

Člankom 4. utvrđuje se da na dan stupanja na snagu Zakona Izmjena nije na snazi za Republiku Hrvatsku, te da će se podaci o njenom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Uz članak 5.

Člankom 5. uređuje se stupanje na snagu ovog Zakona.

